

Hodnocení programu Erasmus+ v polovině období

Informační podklad ke zprávě o hodnocení programu Erasmus+ na období 2014-2020 v polovině období

Podklad k dokumentu Rady č. 5820/18
březen 2018
zpracovala: Helena Paldusová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 6
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Hodnocení programu Erasmus+ v polovině období	Typ řady: interní
Zpracovala: Paldusová, H.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 5820/18	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: březen 2018	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Vzdělávání; program EU; Erasmus+	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

ZPRÁVA

Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Hodnocení programu Erasmus+ na období 2014–2020 v polovině období
KOM(2018) 50 v konečném znění, kód Rady 5820/18

- **Právní základ:**

Dokument informační povahy.

- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**

2. 2. 2018

- **Procedura:**

Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmito institucím.

- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**

Datované dnem 27. února 2018, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 12. března 2018 prostřednictvím systému ISAP.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.

- **Odůvodnění a předmět:**

Erasmus+ je program EU pro oblast vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu na období 2014-2020. Vznikl integrací několika programů, které byly realizovány v letech 2007-2013¹. Týká se evropské i mezinárodní spolupráce a zahrnuje celoživotní učení na všech stupních a ve všech formách. V zájmu co nejširšího uznávání získaných dovedností a kompetencí podporuje nástroje EU v této oblasti². Cílem programu je poskytnout více než 4 milionům osob možnost získat dovednosti a realizovat osobní, sociálně vzdělávací a profesní rozvoj prostřednictvím studia, odborné přípravy, praxe nebo dobrovolnické činnosti v zahraničí. Program rovněž podporuje zvyšování kvality organizací působících v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu a pomáhá evropským zemím modernizovat a zdokonalovat jejich vzdělávací systémy a politiky v oblasti mládeže a sportu. V rámci programu jsou realizovány akce v těchto oblastech: 1) mobilita jednotlivců; 2) spolupráce na inovacích a výměna osvědčených postupů; 3) podpora reformy politiky; 4) činnosti Jean Monnet³; a 5) sport. Celkový rozpočet programu činí 14,774 miliardy EUR (16,45 miliardy EUR při zahrnutí financování z nástrojů pro vnější činnost).

¹ Program celoživotního učení, Mládež v akci, Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, programy spolupráce s průmyslovými zeměmi v oblasti vysokoškolského vzdělávání

² Zejména Europass, Youthpass, Evropský rámec kvalifikací (EQF), Evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS), Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) aj.

³ Činnosti zaměřené na podporu vzdělávání o evropských otázkách (včetně evropské integrace a fungování EU) na vysokých školách.

Zpráva hodnotí provádění programu Erasmus+ ve všech zúčastněných zemích⁴ v období 2014-2016 a dlouhodobé dopady sedmi předchozích programů z období 2007-2013. Vychází z národních zpráv účastnických zemí, nezávislé externí hodnotící zprávy, studií, zkušeností s řízením programu a více než milionu odpovědí od všech zúčastněných stran.⁵

- **Obsah a dopad:**

Během necelých tří let se činností v oblasti mobility zúčastnilo 1,8 milionu osob a do projektů spolupráce se zapojilo přes 240 000 organizací. Celkem se mezi roky 2007-2016 zapojilo 4,3 milionu mladých lidí a přes 880 000 vyučujících do mobility a 940 000 organizací do projektů spolupráce.

Program Erasmus+ je zúčastněnými stranami i veřejností vysoce oceňován a je považován za jeden ze tří nejpozitivnějších výsledků evropské integrace. Významně přispívá k vytváření pozitivního obrazu mobility ve vzdělávání. Jeho hlavními výhodami ve srovnání s předchozími programy jsou podle výsledků veřejné konzultace integrovaná struktura a navýšení financování (o 40 %). Program klade větší důraz na zlepšení zaměstnatelnosti mladých lidí (více kratších stáží), širší zapojení znevýhodněných osob (11,5 % účastníků z řad studentů), možnost studovat po celém světě (12 % ze všech zapojených organizací vysokoškolského vzdělávání) a podporu výuky jazyků pro účastníky mobility (14 % studentů účastnících se dlouhodobé mobility) a nově nabízí zvláštní prostředky pro činnosti v oblasti sportu (1,8 % rozpočtu). Navzdory komplexní povaze programu zůstává v praxi jeho těžištěm vysokoškolské vzdělávání.

Účelnost

Účastníci programů udávají míru spokojenosti přes 90 %. U účastníků vzdělávání se zlepšilo **získávání znalostí a kompetencí**, zvýšila se **ochota studovat či pracovat v zahraničí** a posílilo se **vědomí evropské sounáležitosti**. U znevýhodněných mladých lidí je však zlepšení oproti předcházejícím programům jen mírné. Komise proto:

- v rámci stávajícího programu podpoří **větší dostupnost pro znevýhodněné osoby** a usnadní účast pro menší organizace (školy a další subjekty);
- pro budoucí program po roce 2020 zváží další **posílení dimenze týkající se začleňování** ve vzdělávání a odborné přípravě i v oblasti mládeže a sportu.

U vyučujících přispívá účast v programu k **profesnímu rozvoji**, a to zejména prostřednictvím platform pro spolupráci (eTwinning, School Education Gateway, EPALÉ). Změny u organizací jsou pouze postupné, nicméně je zřejmý **vliv na pozitivní vnímání evropské integrace a sounáležitosti**. Méně patrný je vliv na tvorbu a provádění politik v dotčených oblastech, avšak rozšiřuje se úsilí o **společnou validaci a uznávání** výsledků učení. I když jsou výsledky financovaných projektů přístupné na společné platformě⁶, jsou systémové účinky omezené. Komise proto:

- zváží další opatření na **podporu dopadů na politiku** (posílení systémových účinků, lepší využívání výsledků úspěšných projektů);

⁴ Členské státy EU, Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Turecko, partnerské země sousedící s EU (země západního Balkánu, Východního partnerství a jižního Středomoří a Rusko) a další partnerské země (po celém světě). Podrobně viz Příručka k programu Erasmus+, dostupná z:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/files/resources/erasmus-plus-programme-guide_cs.pdf

⁵ Podkladové údaje jsou detailně uvedeny a analyzovány v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise (SWD(2018) 40 final).

⁶ <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>

- pro budoucí programy zváží možnosti **dalšího rozvoje úspěšných projektů** s potenciálem podpořit strukturální reformy (např. s využitím evropských strukturálních a investičních fondů).

Erasmus+ v polovině období **naplnil či překročil většinu stanovených ukazatelů** a poptávka značně převyšuje dostupné financování. V případě navýšení celkového rozpočtu by mělo být podpořeno **širší zapojení školního vzdělávání, odborného vzdělávání a přípravy a činností v oblasti mládeže**, kde jsou menší dosavadní dopady způsobeny i nižšími rozpočtovými přiděly.

- Od roku 2018 budou zahajována nová opatření na podporu mobility žáků, účastníků odborného vzdělávání a učňů;
- Komise bude usilovat o **zdvojnásobení počtu účastníků** budoucího programu Erasmus+ do roku 2025 jeho rozšířením ve všech kategoriích účastníků vzdělávání;
- Komise do roku 2020 sníží rozpočet nástroje pro záruky za půjčky na magisterské záruky, který se dosud využívá v omezené míře.

Přidaná hodnota EU a relevance

Evropská přidaná hodnota hodnocených programů je nesporná. Erasmus+ je lépe sladěn s politikami EU než předcházející programy (důraz na podporu sociálního začleňování a zaměstnatelnosti), ale měl by **omezit počet priorit** (především u opatření na podporu partnerství) a lépe je zaměřit. U činností Jean Monnet by měla být **rozšířena cílová skupina** za účelem zvýšení informovanosti o společných evropských hodnotách, a to především o školy. Potenciál pro zlepšení je i u podpory inovací a v oblasti vzdělávání dospělých, kde různorodost oslabuje dopady podpory EU.

Soudržnost

Díky své integrované povaze a zahrnutí celoživotního učení je program Erasmus+ vysoce soudržný. **Meziodvětvová spolupráce** v jeho rámci se oproti předchozím programům zvýšila o 23 %. Program se účinně doplňuje s dalšími příslušnými politikami a programy EU, zejména Evropským sociálním fondem a programem Horizont 2020. **Jednotné označení** přispělo k většímu zviditelnění programu. Zlepšila se také **zeměpisná rovnováha** – více se zapojují malé země a země ze střední a východní Evropy. Aby mohlo být dosaženo smysluplných výsledků v oblasti sportu, je třeba lépe zacílit některé akce, aby dostupné zdroje nebyly příliš roztříštěné.

Efektivnost a zjednodušení

Jednoznačně **nákladově efektivní jsou opatření v oblasti mobility** s náklady pro EU ve výši 15 EUR na osobu a den. Naopak problematické jsou v tomto ohledu decentralizované akce s partnerskými zeměmi, což je dáno jejich různorodostí a financováním z nástrojů pro vnější činnost EU. Náklady na řízení programu Erasmus+ představují 6 % jeho rozpočtu, což je hodnoceno jako přiměřené.

Integrovaná povaha programu Erasmus+ umožňuje používání **jednotných administrativních postupů a nástrojů** s využitím digitálních technologií. Toto používání je třeba dále usnadnit, aby byla administrativní zátěž příjemců úměrná výši poskytované podpory. Od roku 2018 zavede Komise internetové formuláře žádostí o granty. Od roku 2014 je **řízení programu založeno na výkonnosti**. Program je prováděn decentralizovaně prostřednictvím vnitrostátních agentur, které spolupracují s Výkonnou agenturou pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast. Monitorování provádění programu by mohlo být rozšířeno na projekty spolupráce a centralizované akce, aby mohly být **získané údaje účinně vytěžovány** a využívány jako podklad pro rozhodování.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR zprávu vítá a souhlasí s ní. Národní zpráva ke střednědobému hodnocení provádění programu⁷ byla Komisi zaslána 30. června 2017. Vláda program Erasmus+ pokládá za stěžejní a velmi úspěšný. Za klíčové pro další zlepšování programu považuje vláda snížení administrativní zátěže příjemců a účastníků. Navýšení rozpočtu může být efektivní jen v případě, že bude použito na podporu většího počtu projektů. Budoucí program by měl mít větší dopad na střední školy, odborné vzdělávání, vzdělávání dospělých a na oblast mládeže. Znevýhodnění prvožadatelé by měli být podpořeni nejen finančně, ale i metodicky. Pozornost si zaslouží také organizace s menší kapacitou. Jako účinný nástroj pro zapojení znevýhodněných oblastí nebo osob vnímá vláda elektronické platformy. Důležitou otázkou je podle vlády také motivace socioekonomicky znevýhodněných studentů k mobilitě, užší spolupráce mezi školami a místními podniky, vytváření synergií s dalšími evropskými programy, vhodné nastavení priorit pro oblast mládeže a sportu a odstraňování právních a administrativních překážek řádného fungování programu.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Zpráva byla diskutována na Radě pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 15. února 2018. Důraz byl kladen na navýšení finančních prostředků na budoucí programové období, možnosti lepšího zapojení znevýhodněných studentů a regionů, snížení administrativní náročnosti, rozvoj inovační kapacity EU a synergie programu Erasmus+ s dalšími programy EU.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 28. 3. 2018 a usnesením č. 63 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** zprávu Komise – Hodnocení programu Erasmus+ na období 2014–2020 v polovině období KOM(2018) 50 v konečném znění;
2. **s o u h l a s í** se stanoviskem vlády k tomuto dokumentu;
3. **v e l m i s i v á ů í** pozitivních dopadů programu Erasmus+;
4. **p o s t u p u j e** zprávu pro informaci výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu;
5. **p o v ě ř u j e** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v rámci politického dialogu postoupil toto usnesení předsedovi Evropské komise.

⁷ Dostupná z: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/el_national_report/CZ_National%20Report.pdf